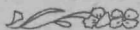

A še ljubše nam je zadonel mali opoldne! Prijazno in vabeče je klical lačne želodčke, tako ljubo, da je bilo misliti, kakor ne bi znal »mali« karati! — A znal je! Če smo skakljali po večerji še malce na ulici, lovili slepe miši, brusili škarjice, igrali trden most, in ko nam je bila igra najlepša ter se nam je dozdevalo, da smo skoro šele začeli: naenkrat, o mraku, sredi najlepše igre se je pa oglasil »mali«. Najpreje počasi, lahno. Dal se je preslišati, in še glasneje smo zaigrali. Prestal je mali po prvem klicu. A iznova je začel in že resneje — prestali smo z igro. In »mali« je zadonel v tretje, tedaj resno in preteče. In hiteli smo domov, naravnost domov. Zvon in mati — točnost. In strah: Otrokom, ki preslišijo večerni zvon v igri, se zameša v lase netopir, dejstvo, ki je vzbujalo strah in grozo med nami. Domov!

Z nepopisno grozo je pa naznanjal plat zvona — enkrat požar. — Kako tolažeče se je pa glasil »mali« v spremstvo duhovniku, ki je nosil umirajočemu sveto popotnico! In ko je zadonel turobno mrliču! Resno, žalno zvonjenje je spremljalo popotnika na zadnji poti na pokopališče. Isti zvonovi, a vedno drugačen njih spev.

Domači zvonovi! Nikdar v življenju vas ne bodem več čula. A srečna in zadovoljna vsaj bom — v spominu na vas, dokler le vas čuje in bode čulo moje srce, in dokler me v sanjah pozdravljate, dragi, neslišni domači zvonovi!

Fr. Zupančič.

Muzikant.

Čudovito moč ima muzika. Te dni enkrat, zgodaj dopoldne, so nenadoma zadoneli iz veže veseli, poskočni glasovi harmonike. Dolgo že nisem slišal take poulične godbe, te sladke, vesele muzike žalostnih siromakov. Zato sem ves začuden hitel gledat, kdo igra. Videl sem, kako so se odpirala hišna vrata, mlado in staro je željno lezlo poslušat pozabljene pesmi, lepe melodije lepih časov. In ko smo opazili godca, smo se vsi še bolj začudili.

Na stopnicah je sedel mlad fantek, komaj desetleten. Na eno oko slep, drugo napol priprto, je z gibkimi rokami stiskal meh in živahno prebiral tipke svoje harmonike. Imel je majhen, star inštrument, izrabljen in nadušljiv, meh zakrpan z umazanim, rožnatim papirjem.

»Kdo si, fantek?« so ga vpraševali. Otrok je samo razprl svoje zdravo oko, žalostno, sanjavo pogledal po ljudeh in hvaležno pokimal. Ni pretrgal svoje muzike, neutrudno je nadaljeval veselo, poskočno melodijo in nalahno sklanjal glavo, kakor bi hotel ublažiti zvoke, ki so prihajali iz inštrumenta. Hripavi glasovi — a vendar so segali v srce.

»Dobro znaš, fantek!«

Zraven mladega muzikanta je čepel njegov še manjši spremljevalček, očitvidno njegov bratec. Vstal je s stopnice, vzel v premraženo rokco svojo kapo in zaprosil okoli stoječe: »Prosim, prosim!« »Bog plačaj, hvala, hvala!« se je tiho zahvaljeval za podarjene krajcarje.

Ko je dokončal bratec pesem, jima je prinesel nekdo kave in kruha!

»Sta lačna, revčka?«

»Lačen,« je zajecal mlajši. »Nič še nisva jedla danes.«

Z največjo slastjo sta zaužila gorki zajtrek.

»Kdo te je naučil igrati?« so izpraševali starejšega.

»Otec!« je odgovarjal in otrl s trepalnico solzo, ki mu je žarela v očesu.

»Nimata več staršev?«

»Ne!« sta zamolklo odgovarjala.

»Odkod pa sta?«

»S Češkega,« je odgovoril muzikant.

»To je daleč!« je rekla soseda. »Revčka!«

»Daleč,« je potrdil deček in potegnil preko oči.

»Jaz tudi Čeh, Čeh!« je ponavljal mlajši. »A ne znam igrati, pa bi rad. Zaigraj, Jan,« se je obrnil k bratu, »še malo zaigraj! Tisto, veš, otec so jo igrali...«

Jan je spet pritisknil na harmoniko in zbiral razglašene zvoke v tisto lepo melodijo, ki jo je želel bratec, ki mu je zvenela v ušesih od takrat, ko so

jo igrali otec tam na Češkem, tam daleč, tam daleč... Jan je iskal v harmoniki tiste sladke pesmi, a je ni mogel najti.

»Tisto, razumeš, tisto...« je šepetnil malček.

»Ne znam,« je zelo žalostno odgovoril Jan.

»Ne znaš?« je trpko ponovil bratec.

»Pojdiva!« je pomignil oni in vstal s stopnice.

Z zasolzenim očesom se je ozrl po nas, in lice mu je utripalo v bolestnem usmevu, ko nam je v slovo zaigral spet tisto veselo, poskočno melodijo, ki je s svojimi hripavimi glasovi, s svojo enakomernostjo in brezkončnostjo segala tako globoko do srca.

Ko sta odšla, sem pogledal za njima. Zunaj na cesti je rosil mrzel dež. Sredi ulice sta fanta obstala.

»Te zebe, Vaclav?« je dejal starejši, še zmemrom nalahno pritiskajoč z zardelimi, trdimi prsti na harmoniko, in se zamišljen, s povešeno glavo oziral po blatni, mokri cesti.

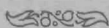
»Jan, ali tebe zebe?« je vpraševal mali Vaclav in tlačil premrazeni rokci v raztrgane žepe.

In nobeden ni odgovoril, samo žalostno, usmijeno sta pogledala drug drugega.

Brez besed, plašno in s povešeno glavo sta izginila v sosednji veži —

Uboga otroka!

Jože Plot.

Igra je igra.

10. Na mostu.

Ali poznate gabrovo in javorjevo seme? Gotovo pa ne veste, kako je pripravno za igro. Pa še prav lepa je tista igra. Naj jo vam opišem.

Če nabereš dovolj gabrovega ali javorjevega semena, pojdi z njim na precej visok most, pojdi pod streho ali v zgornjo hišo in spuščaj seme za semenom na tla. Kaj boš videl? Kakor bi hiteli angelčki na svojih lahkih perutih na zemljo. To je bilo veselja, ko smo izpod strehe spuščali te »angelčke«, pa je potegnil veter, in »angelček« je šel včasih skozi okno naravnost v hišo.